

що стримують ці процеси. У результаті сформовано комплексне бачення щодо удосконалення державної політики в системі впровадження новітніх (зокрема енергоощадних) технологій у виробничій підприємницькій діяльності. Розглянуто окремі методичні підходи до формування та реалізації фінансової підтримки підприємницьких інноваційних проєктів. Обґрунтовано комплексний вплив на результати управління інноваційними процесами у виробничій підприємницькій діяльності державного регулювання інноваційного розвитку економіки відповідної галузі та регулювання розроблення і впровадження інновацій з урахуванням проблем і потреб на мікрорівні.

Перспективи подальших досліджень

Надалі передбачається дослідити передумови розроблення науково обґрунтованої комплексної методики управління інноваційними проєктами на виробничих агропромислових підприємствах з урахуванням можливостей державного регулювання систем фінансування, кредитування, надання лізингових послуг, оподаткування та дотування виробничого підприємництва в Україні.

1. Дацій О.І. *Розвиток інноваційної діяльності в агропромисловому виробництві України: Монографія* / О.І. Дацій. – К.: ННЦІАЕ, 2004. – 428 с. 2. Макаревич Т.Т., Гавриляк А.С., Петрушка Т.О. *Економічні підходи до оцінки інновацій на підприємствах харчової промисловості* // Вісник Національного лісотехнічного університету. – Львів, 2010. – Вип. № 20 (1). 3. Макаревич Т.Т., Гавриляк А.С., Петрушка Т.О. *Альтернативи фінансування інноваційних проєктів виробничих підприємств* // Сучасні проблеми економіки ат управління: Мат-ли II МНПК, м. Львів, 7 грудня 2007 р. – Львів: 2008. – С. 276–278. 4. Стоянова М.М. *Розвиток інноваційного підприємництва в Україні* // Україна наукова. – 2003 : Матеріали МНПК. – Дніпропетровськ–Запоріжжя, 2003. – С. 15–18. 5. Шмигельська З.К. *Зарубіжний досвід управління інноваційною діяльністю малих і середніх підприємств та можливості його адаптації в ринковій економіці України* // Стратегічні пріоритети, 2007. – № 2(3). – С. 119–128.

УДК 330.341.17

В.В. Македон, Д.С. Рубець

Дніпропетровський університет економіки та права

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ І УПРАВЛІННЯ ВІТЧИЗНЯНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ НАУКОМІСТКИХ ГАЛУЗЕЙ

© Македон В.В., Рубець Д.С., 2010

Розглянуто наукову проблематику ефективності функціонування та управління наукомісткими галузями і підприємствами у межах національної економіки. Визначено сучасні проблеми діяльності наукомістких підприємств, виявлено причини інноваційного відставання та складові, які гальмують початок стрімкого інноваційного розвитку. Сформульовано основні кроки початку інноваційного розвитку національної економіки, реалізація яких дасть змогу ліквідувати відставання у технологічному аспекті порівняно із провідними економіками світу.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інноваційні технології, наукомістке підприємство, інвестиційне забезпечення, технологічний уклад, система управління.

The article is devoted scientific problem of efficiency of functioning and management high technology industries and enterprises within the limits of national economy. The modern problems of activity of high technology enterprises are certain, reasons of innovative lag and constituents which brake beginning of swift innovative development are exposed. The basic steps of beginning of innovative development of national economy are formulated, realization of which will allow to force lag in a technological aspect from the leading economies of the world.

Keywords: innovative activity, innovative technologies, high technology enterprise, investment providing, technological mode, control the system.

Постановка проблеми

Найважливіший чинник розвитку малих і середніх наукомістких підприємств – ефективне управління. В економіці провідних країн світу спостерігається стійка тенденція до зростання ролі наукомістких, ресурсощадних технологій і виробництв. Незаперечним свідченням домінування такого напрямку економічного розвитку є, з одного боку, той факт, що до найдорожчих компаній світу, чії акції котируються на фондовому ринку, належать не найбільші ресурсодобувні та переробні компанії, а ті, які спеціалізуються

на інтелектуальній, наукомісткій, високотехнологічній продукції, а з іншого – ті, що стабільно знижують питоме споживання енергоносіїв на одиницю продукції і ціни на неї.

Сьогодні у всіх розвинених країнах активно шукають можливість соціальних і організаційних змін, які зможуть відкрити шляхи до нового способу життя і споживання, а також дають змогу ослабити або повністю зняти інституційні бар'єри на шляху поширення нових технологічних удосконалень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблематика інноваційного управління в межах національної економіки та управління вітчизняними наукомісткими підприємствами достатньо широко представлена у роботах таких відомих вчених, як: Л. Антонюк, А. Гальчинський, М. Долішній, В. Геєць, Б. Квасюк, Л. Федулова, В. Онікієнко, А. Поручник, Ю. Рубан, О. Шнипко. Але водночас більшість авторів намагається самотужки визначити причини невдач формування інноваційного вектора національної економіки України, основні завдання та напрямки реформування і змін у системі управління наукомісткими галузями та підприємствами. Саме ці положення є підґрунтям дослідження ролі наукомістких підприємств в системі національного господарства та визначення проблемних точок, соціально-економічних складових, які гальмують стрімке впровадження інноваційних технологій виробництва та управління в систему господарювання вітчизняних підприємств та посилення інноваційної активності у галузях економіки України.

Постановка цілей

Метою статті є виявлення проблем та перешкод у системі функціонування і управління вітчизняними наукомісткими підприємствами, дослідження причин та наслідків технологічного відставання провідних галузей економіки України та формулювання та визначення невідкладних заходів та програм з метою активізації та посилення ролі інноваційних перетворень у галузях і підприємствах та перехід до концепції сталого інноваційного розвитку національної економіки.

Виклад основного матеріалу

У нашій країні проблеми створення високих технологій і використання накопиченого науково-технічного, виробничого, інтелектуального і кадрового потенціалу тривалий час вирішувалися не найефективнішим чином, результатом чого стало технологічне відставання за багатьма визначальними напрямками розвитку науки і техніки (електроніка, біотехнологія та ін.).

У зв'язку з цим на сучасному етапі економічного розвитку України для перебудови національної економіки на траєкторію стійкого зростання необхідно розробляти і ухвалювати ефективну науково-промислову політику як основу державної концепції довгострокового соціально-економічного розвитку. Сьогодні економічні проблеми наукомістких виробництв вирішуються лише у міру їх загострення, без скільки-небудь серйозних спроб прогнозування і вживання випереджувальних заходів, що враховують наслідки економічного курсу, який реалізується в країні, а також динаміку загальноекономічних процесів.

Приналежність галузей економіки до розряду наукомістких характеризується у світовій практиці показником наукомісткості виробництва, яке визначається відношенням обсягу витрат на НДДКР ($V_{\text{НДДКР}}$) до обсягу валової продукції цієї галузі ($V_{\text{ВП}}$) [1]:

$$\frac{V_{\text{НДДКР}}}{V_{\text{ВП}}} \times 100 \% . \quad (1)$$

Вважається, що для наукомістких галузей цей показник повинен в 1,2–1,5 і більше разів перевищувати середній по оброблювальній промисловості.

У нашій країні у середині 1980-х рр. показник наукомісткості галузей економіки становив 1–3%, а найбільш наукомісткими у цивільній сфері були приладобудівна – 6,3 % і електротехнічна галузі – 5,1 %. У оборонно-промисловому комплексі найбільш наукомісткими були ракетно-космічна (де цей показник наближався до 50 %), авіабудівна (де абсолютний обсяг НДДКР був також великий, але через домінування масштабів серійного виробництва менший, ніж у ракетно- і супутникобудуванні), атомна промисловість, де витрати на НДДКР були істотно вищими, ніж у середньому у галузях народного господарства. Водночас у США найбільш наукомісткими галузями виявилися: аерокосмічний комплекс – 19 %, радіоелектронна галузь – 7 %, приладобудівна галузь – 4,8 % [8, 11].

Специфічними особливостями організації, управління і умов господарювання наукомістких виробництв є:

- комплексний характер діяльності підприємства, що вимагає вирішення всіх проблем створення техніки: від наукових досліджень і ДКР до серійного виробництва й експлуатації;
- поєднання цільової спрямованості досліджень, розробок і виробництва на конкретний результат з перспективними напрямками робіт загальносистемного, фундаментального призначення;
- високий науково-технічний рівень продукції, що випускається;
- значна частка витрат на НДДКР;

- домінування процесу зміни технології над стаціонарним виробництвом і пов'язана з цим необхідність регулярного оновлення основних виробничих фондів, розвиток дослідно-експериментальної бази;
- политематичність досліджень і розробок, диверсифікованість і багатонаменклатурність виробництва;
- висока динамічність розвитку виробництва, що характеризується постійним оновленням його елементів (об'єктів досліджень, розробок і виробництва, технологій, схемних і конструктивних рішень, інформаційних потоків), зміною кількісних і якісних показників, що ускладнює завдання рівномірного завантаження і використання потенціалу виробництва;
- розгалужена внутрішня і міжгалузєва кооперація, викликана складністю наукомісткої продукції і спеціалізацією підприємств;
- високий ступінь невизначеності (ентропії) в управлінні найсучаснішими розробками, що вимагає при ухваленні рішень використання прогностичної оцінки технологій майбутнього. Якісно нову продукцію, як правило, створюють паралельно з розробленням основних компонентів (схемних і конструкторських рішень, фізичних принципів, технологій тощо). Досягнення заданих технічних і економічних параметрів цієї продукції характеризується у загальному випадку високим ступенем науково-технічного ризику. Ризик у створенні нових компонентів системи визначає стратегію, засновану на пошукових дослідженнях у фундаментальних і прикладних галузях науки і техніки, на розробленні альтернативних варіантів компонентів. Проте ця стратегія може привести до значного збільшення витрат ресурсів, доцільність чого не завжди виправдана;
- інтенсивний інвестиційний процес, що є найважливішим чинником досягнення цілей досліджень і розробок високого науково-технічного рівня, який супроводжує реалізацію великих проектів;
- наявність унікальних колективів із значною часткою вчених, висококваліфікованих інженерно-технічних працівників і виробничо-промислового персоналу у загальній чисельності зайнятих у розробленні і виробництві [4, 6].

Дослідження, проведене на підприємствах, виявило, що майже половина опитаних як найбільш значні проблеми підприємницької діяльності назвали високе податкове навантаження, обмеженість фінансових коштів, нестабільність законодавчої бази і недостатню визначеність вимог законодавства, що створює умови для їх неякісного тлумачення (рисунок).

Загальні проблеми господарської діяльності підприємств [10]

Перехід від кризи економіки до позбавлення і підйому вимагає випереджувального зростання інвестицій насамперед в активну частину основних фондів і оновлення основного капіталу на новітній технологічній базі.

Новітня технологічна база в економіці держави визначається технікою і технологією четвертого, п'ятого і шостого технологічних устроїв і відсутністю перших трьох устроїв.

При цьому під технологічним устроєм розуміють сукупність технічних систем і технологічних процесів, що виражають певне покоління (рівень) науково-технічного розвитку. Тому одне з основних завдань активізації інноваційної діяльності полягає в оновленні основного капіталу на новітній технологічній базі.

Кожне покоління техніки, технології у своєму життєвому циклі проходить п'ять фаз:

- 1) зародження ідеї;
- 2) її наукове і практичне розроблення;
- 3) освоєння у виробництві, споживанні і розповсюдженні, використання у великій кількості секторів виробництва і ринків споживання;
- 4) стабільне виробництво з подальшим поліпшенням якості техніки і технології;
- 5) старіння і витіснення зі сфер виробництва і споживання, заміна новим, прогресивнішим та ефективнішим поколінням.

Тривалість життєвого циклу залежно від виду техніки і технології, сфери її застосування, темпів прискорення НТП різна і коливається від декількох років до двох і більше десятків років.

Особливість загальної тенденції зміни поколінь полягає в тому, що остання фаза циклу покоління і перші фази циклу поколінь, що приходять, збігаються в часі. Аналіз світового досвіду показує, що масову заміну поколінь техніки і технологій, яка відбувається раз на десятиріччя, можна вважати основою середньострокових циклів технологічних устроїв і періодичних криз. Технологічні кризи характеризуються погіршенням якісних параметрів виробів, що випускаються, і технологій, які використовуються, через їх моральне старіння, появу псевдоінновацій. Кризова фаза середньострокових технологічних циклів зазвичай продовжується рік чи два і долається у міру розповсюдження техніки і технології нового покоління.

Криза при зміні технологічних устроїв виявляється глибшою, якщо він збігається з кризою в економіці. Його характерними особливостями є низька ефективність останнього покоління устрою, і негативні зрушення в структурі економіки.

У зв'язку з цим все більшого значення набуває аналіз поточного стану і довгострокових перспектив галузей, що виробляють конкурентоздатну на внутрішньому і зовнішньому ринках наукомістку продукцію, і здатних стати опорою стійкого економічного зростання. Питома вага наукомістких галузей у загальному балансі економіки України останніми роками постійно знижується. Так, за оцінками, наведеними в роботі [11], тільки за період з 1995 по 2007 р. частка машинобудівної продукції п'ятого технологічного устрою знизилася з 20 до 8 %, а у виробництві промислових товарів народного споживання – з 4 до 1 %.

За іншими, детальнішими оцінками частка прогресивних технологічних устроїв (четвертого і п'ятого) в економіці України за період з 1995 по 2007 рр. неухильно скорочувалася так: у машинобудуванні – з 85 % у 1995 р. до 78 % у 2007 р., на транспорті – з 65 до 62 %, у будівництві – з 54 до 43 %, у агропромисловому комплексі – з 38 до 25 %, у ринковій інфраструктурі і управлінні – з 50 до 38 % [11].

Обсяг промислового виробництва в Україні (як і ВВП загалом) за роки реформування економіки скоротився удвічі. Як правило, найзначніше скорочення відбулося у найбільш сучасних секторах машинобудування. Це пояснюється насамперед тим, що вони переважно були орієнтовані на оборонну продукцію, якісні характеристики якої знаходилися на високому науково-технічному рівні. Найбільші скорочення (більш ніж у 10 разів) відбулися у сфері НДДКР та закупівлі оборонної продукції [2]. Відповідно скоротилися її розробки і виробництво.

Незважаючи на швидке старіння основних виробничих фондів (за останнє десятиріччя процес реновації у галузях машинобудування практично зупинився, через що, наприклад, вітчизняне верстатобудування припинило свій розвиток, в космічному машинобудуванні – найсучаснішій галузі України – частка устаткування з віком менше 10 років не перевищує 20%, 10 років тому ця цифра становила 44 % [5]), високотехнологічні галузі промисловості, використовуючи наявні науково-технічні заділи, ще у змозі удосконалювати і виробляти сучасну продукцію. Проте вже зараз багато технологій втрачено, і їх доводиться замінювати менш досконалыми, знижуючи тим самим науково-технічний рівень і надійність продукції.

Виникла необхідність у визначенні технологічних ніш, що утворилися в результаті спаду виробництва, з метою кількісного і якісного оцінювання життєдіяльності і стану економічної безпеки у кожній конкретній галузі.

Наукомісткі виробництва, що входять до складу індустріального комплексу України, переживають загальні труднощі внаслідок того, що державні інвестиції, що різко скоротилися, перестали бути визначальним чинником їх розвитку, а вітчизняний фінансовий капітал поки виявляє слабку зацікавленість у реалізації довгострокових інвестиційних проектів, скерованих на випуск складної продукції з тривалим повним життєвим циклом.

Сьогодні відбувається промислове освоєння шостого технологічного устрою, який включає наноелектроніку, генну інженерію, мультимедійні інтерактивні інформаційні системи, високотемпературну надпровідність тощо.

У США надзвичайно розвинений процес перетворення винаходів і наукових результатів в успішний технологічний бізнес. Обсяги експорту наукомісткої продукції приносять США близько 700 млрд. дол. на рік, Німеччині – 530, Японії – 400 [7].

Головна проблема наукомістких галузей промисловості в економічній ситуації, яка склалася в Україні, полягає у пошуку і ефективному розміщенні ресурсів, головним чином – інвестицій у їх широкому розумінні (фінансові кошти, цінні папери, технології, машини, устаткування, ліцензії, майно або майнові права,

інтелектуальні цінності, які залучаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності з метою отримання прибутку (доходу) і досягнення позитивного соціального ефекту).

Україна має в цій сфері серйозний потенціал – 2 % вчених світу і накопичену інтелектуальну власність, яку оцінюють приблизно в 40 млрд. дол. [6]. Проте науково-технологічний менеджмент в Україні розвинений слабо. Тому інвестиційна (і інноваційна) активність в реальному секторі не може бути реалізована належним чином внаслідок недостатньої кількості фахівців, здатних оцінити комерційний потенціал виробничо-технологічних проектів і грамотно управляти ними.

Бюджетне фінансування сучасних українських технологій і промисловості таке, що не в змозі вирішити цю головну економічну проблему. Так, витрати на інформаційні технології в Україні на душу населення в 70 разів менші, ніж у США, і майже в 35 разів менші, ніж в країнах Західної Європи. Якщо ж узяти за показник частку аналогічних витрат від загального ВВП, то в Україні вона становить 0,5 %, тоді як у Західній Європі – 2 % [8].

Підприємства для забезпечення власного виживання і ефективного функціонування зацікавлені у багатоканальності джерел інвестиційного забезпечення. Ресурсне забезпечення наукомістких галузей може здійснюватися за рахунок залучення як бюджетних, так і позабюджетних коштів, зокрема:

- виділення бюджетних коштів державним замовникам наукомісткої продукції з повним правом розпорядження коштами, які виділяються, у межах відповідних статей бюджету;
- залучення і використання органами державного управління централізованих позабюджетних фондів, що утворюються за рахунок надходжень від підприємств (при обліку централізованих відрахувань у собівартості продукції, яка виробляється);
- залучення комерційних (зокрема іноземних) інвестицій і кредитів, зокрема і на основі державних гарантій інвесторам;
- залучення інших, встановлених законодавством України, грошових коштів на основі ринкових інструментів;
- залучення фінансових коштів іноземних замовників продукції підприємств;
- залучення коштів вітчизняних індивідуальних підприємців;
- залучення власних коштів підприємства, отриманих зокрема за рахунок амортизаційних відрахувань і пільгового оподаткування або звільнення від податку при їх цільовому використанні на технічний розвиток, створення нових робочих місць [9].

Світовий досвід свідчить про те, що фінансування розробок і освоєння нових технологій через значні ризики не може достатньою мірою здійснюватися за рахунок коштів держави. Тому у всьому світі такими інвесторами найчастіше стають венчурні фонди, здатні йти на ризик заради високого прибутку від реалізації вдалих проектів, які компенсують невдалі інвестиції. У США є понад 900 венчурних компаній, які щорічно інвестують в інноваційні проекти близько 35 млрд. дол. Аналогічна картина спостерігається і в інших розвинених країнах. За статистикою, тільки одне з 100 пропозицій венчурному фонду отримує фінансування і лише 30 % профінансованих проектів через три–п'ять років виявляються вдалими. Прибуток венчурного капіталіста на 10–15 % перевищує банківський відсоток [7].

Проте розширене відтворення наукомістких технологій потребує створення такого економічного середовища, в якому ефект від їх застосування проявився і надавав би стимулювальну дію на всіх технологічних переділах виробництва кінцевої продукції. Для досягнення такого результату необхідно використовувати системні методи управління і стимулювання процесів переходу до нових технологій.

Висновки

Отже, проведений аналіз дав змогу виявити коло основних проблем функціонування і управління вітчизняними наукомісткими підприємствами. Це:

- нестача фінансових коштів, що обумовлює пошук джерел фінансування і раціонального використання тих коштів, які є, за рахунок обґрунтованості вибору перспективних напрямів інноваційної діяльності;
- відсутність збалансованості розподілу ресурсів підприємства між поточною і стратегічною інноваційною діяльністю;
- підвищена ризикованість інноваційної діяльності, обумовлена як малими масштабами підприємства, так і невизначеністю результату;
- необхідність систематичного технологічного переоснащення виробництва сучасним устаткуванням;
- обмежені можливості ведення маркетингової діяльності;
- недосконалість мотивації персоналу, враховуючи підвищену значущість окремих фахівців.

Тобто досягнення успіху у розвитку малого підприємництва у наукомісткій сфері пов'язане з необхідністю вирішення ряду важливих проблем управління, зокрема:

- забезпечення збалансованості поточної і стратегічної інноваційної діяльності;
- підвищення обґрунтованості вибору перспективних напрямів інноваційної діяльності;
- забезпечення умов для зниження ризиків інноваційної діяльності малих наукомістких підприємств;

- визначення раціональних фінансових і тимчасових умов активізації інноваційної діяльності;
- оцінка стану і планування інноваційної активності малих наукомістких підприємств;
- функціонально-структурний опис і закріплення відповідальності при реалізації процесу управління розвитком малих наукомістких підприємств.

Перспективи подальших досліджень

Вирішення визначених проблем передбачає розроблення комплексу інструментів і методів, які мають бути засновані на ретельному вивченні й аналізі досвіду існуючих підходів у вітчизняній і зарубіжній теорії і практиці інноваційного розвитку на вітчизняних підприємствах. Подальші дослідження повинні торкатися технологій реалізації складових інноваційної програми розвитку, визначення організаційних умов активізації інноваційної діяльності та посилення активності великих та малих наукомістких підприємств.

1. Анискин Ю.П. *Корпоративное управление инновационным развитием: монография / под ред. Ю.П. Анискина.* – М.: Издательство «Омега-Л», 2007. – 411 с. 2. Антонюк Л.Л. *Инновации: теория, механизм разработки та комерціалізації / Л.Л. Антонюк, А.М. Поручник, В.С. Савчук.* – К.: КНЕУ, 2003. – 394 с. 3. Данилишин Б.М., Веклич О.О. *Україна в міжнародних рейтингах сталого розвитку / Економіка України.* – 2008. – № 7. – С. 13–23. 4. Долішній М.І. *Організаційно-економічні напрямки активізації інноваційної діяльності в Україні: регіональні аспекти / М.І. Долішній, Є.І. Бойко, С.О. Іщук // Регіональна економіка.* – 2004. – № 1(31). – С.48–55. 5. *Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / за ред. д-ра екон. наук, проф. Л.І. Федулової.* – К.: “Основа”, 2005. – 320 с. 6. *Конкурен-тоспроможність національної економіки / за ред. за ред. д-ра екон. наук Б.Є. Квасюка.* – К.: Фенікс, 2005. – 582 с. 7. *Масленникова Н.П. Менеджмент в инновационной сфере / Н.П. Масленникова, А.В. Желтенков.* – М.: ИД ФБК-Пресс, 2005. – 536 с. 8. *Онікієнко В.В. Інноваційна парадигма соціально-економічного розвитку України / В.В. Онікієнко, Л.М. Ємельяненко, І.В. Терон. / За ред. В.В. Онікієнка.* – К.: РВПС України НАН України, 2006. – 480 с. 9. *Проблемные вопросы инновационного пути развития экономики Украины / В.М. Геец // Вісн. Ін-ту економіки та прогнозування.* – 2008.– № [1]. – С.3–10. 10. *Україна в 2008 році: щорічні оцінки суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку / за заг. ред. Ю. Г. Рубана.* – К.: НІСД, 2008. – 744 с. 11. *Шнипко О.С. Інноваційний дефолт України: економіко-технологічний контекст: монографія / О.С. Шнипко.* – К.: Генеза, 2009. – 248 с.

УДК 336.225.66

О.Г. Маховський

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНІ ПЕРЕДУМОВИ ПОДАТКОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

© Маховський О.Г., 2010

Розглянуто зарубіжний досвід податкового стимулювання інноваційної діяльності, досліджено основні механізми активізації НДДКР у країнах-членах ОЕСР та тенденції в умовах кризи. Проаналізовано передумови та нормативно-правове забезпечення стимулювання інновацій в Україні. Рекомендовано запровадження дієвих податкових стимулів інноваційної діяльності підприємств.

Ключові слова: інноваційна діяльність, податкове стимулювання, науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки, податкові пільги, інноваційний податковий кредит, вирахування з податкової бази, показник податкових пільг.

Foreign experience of tax stimulation of innovative activity is considered, basic mechanisms of activation of R&D in the countries-members of OECD and tendencies in the conditions of crisis are investigated. Pre-conditions and normative-legal maintenance of stimulation of innovations are analysed in Ukraine. Introduction of effective tax incentives of innovative activity of enterprises is advised.

Keywords: innovative activity, tax incentive, research and developments, tax deductions, innovative tax credit, tax allowance, tax subsidy rate.

Постановка проблеми

В умовах світової економічної та фінансової кризи вкрай необхідною є пріоритетно спрямована, стабільна державна підтримка науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок (НДДКР), активізація яких дасть змогу швидшими темпами забезпечити економічне зростання, досягнути докризових показників розвитку національної економіки, сприяти розширенню ринків збуту вітчизняної інноваційної конкурентоздатної продукції.